

KÖZÉRDÉK

POLITIKAI, TÁRSADALMI ÉS KÖZGAZDASÁGI LAP.

Megjelenik hetenkint kétszer: csütörtökön és vasárnap reggel.

Előfizetés	egész évre	12 korona	Hirdetéseket és előfizetéseket elfogad FÖLDES EDE könyvkereskedő, a kinnél a lap kiadóhivatala van.	Budapesti hirdetések kizárólagos felvétele milliméter-árszabás szerint a Leopold Gyula	
	fél évre	6 "			Videki lapok központi hirdetői Osztályában Budapest, VII., Erzsébet-körút 41. sz.
	negyed évre	3 "			
Egyes szám ára 12 fillér.			Hirdetés ára ☐ centiméterenként 6 fill. Többszöri hirdetés árkedvezményben részesül. Nyiltűtér sora 40 fillér.		

A szászvárosi ünnep.

Nemzeti és protestáns szempontból országra-szólvó nevezetes ünnepség folyt le a múlt hétfőn Szászvárosban. Felavatták az új református kollégiumot és leleplezték Kún Kocsárd és Géza grófok szobraikat. Az ünnep fényes dokumentálása volt az erdélyi magyarság és a szászok szolidaritásának. A kormányt Zichy János gróf kultuszminiszter és Molnár Viktor államtitkár képviselte. Társaságukban volt vagy harmincz országgyűlési képviselő. Az erdélyi tudományos és köznevelési intézetek, több vármegye tekintélyes számú küldöttel voltak képviselve. Vármegyénket Szász József főispán képviselte. Kollégiumunk tanárai közül atutaztak ez alkalomra Molnár Károly, Fejes Áron, Halmágyi Antal és Bodrogi János.

A kultuszminiszter nevezetes nyilatkozatot tett azon beszédében, melylyel Simon Ferencz kollégiumi igazgató üdvözlő beszédére válaszolt. Ez a beszéd fényes bizonysgot tesz az ő mélyen érzett és ideálisan felfogott szabadelvűségéről és azon magas nézőpontokról, melyekből miniszteri feladatait és kötelességeit tekint. „Kötelességemnek tartottam, hogy lerőjjam a kegyelet adóját azon nagy férfiak emlékével szemben, akiknek kulturális érzéke, nagy aldozatkészsége vetette meg eme nagyszabású intézetnek az alapját. Hogy köszönetet mondjak mindazoknak, akik a közelmúltban anyagi és erkölcsi támogatásban részesítették az intézetet, úgy hogy ez ma abba a helyzetbe jutott, hogy felavathattuk, mint a magyar kultúra új templomát. Eljöttem azért is, hogy buzdítsam önöket arra, hogy vezessék ezen intézetet ugyanabban a szellemben, a melyet az alapítók komtempláltak. E szellem, e puritán protestáns szellem az, a mely mindenkor az igazi haladás zászlóvivője és a türelmes, a szeretetre alapított buzgó vallásosságnak fáklyahordozója volt. Abban a szellemben, mely az önzellen, ideális, igazi hazaszeretetnek szelleme, a mely mindig jellemezte a protestánsokat és a mely őket a legértékesebb tényezővé avatta ebben a hazában. Kérem önöket, vezessék ezt az intézetet továbbra is ezen szellemben, hogy legyen mindenkor világítótorony itt az ország határszélén, hazánk ezen exponált helyén. Az intézet maradjon továbbra is záloga azon jó viszonyoknak, a mely a nemzetiségek és magyarok közt él s melynek inkarnációja ezen intézet maga. Azt kívánom, maradjon ez intézet talpköve, pillére

az országfenntartó magyar protestantizmusnak.”

Nagy lelkesedés fogadta és üdvözölte a miniszter beszédét, melynek felemelő hatása alatt az egész közönség a ref. templomba vonult, hol Kenessey Béla ref. püspök elragadó ékesszólással mondott felavató ünnepi beszédet.

Istenisztelet után az igazgató a kollégium alapításának történetét ismertette, amivel az avató ünnepély véget ért és a közönség az új kollégium elé vonult, melynek bejárata előtt két oldalt áll a Kún grófoknak, a magyar kultúra két hősenek mellszobra. A Himnusz hangjai után Fay Béla főgondnok üdvözölte a vendégeket; Dózsa József tanár felolvasta a zárókőben elhelyezendő okmányok szövegét; a miniszter, államtitkár, az egyházkerület, a szász egyetem, a hadsereg, a törvényhatóságok és az intézetek képviselői megtették a szokásos kalapácsütéseket. Végezetül a Kún grófok emlékeztetést utítottak fel s a beszéd folyamán lehullott a lepel a szobrokról. Kenessey Béla püspök megáldotta az épületet s a szobrokat, melyekre azután koszorukat helyeztek el. A nagyszabású és félelemelő ünnepséget a Szózat hangjai fejezték be.

A polgári perrendtartás.

(Ü. L.) A jogászvilág és a jogkereső közönség eienk örömmel fogadja a polgári per reformját, melyet Székely Ferencz dr. igazságügyi miniszter dícséretes buzgalommal készített elő. A törvényjavaslat nem ötletszerű újítás vagyunk koszonni letét, de egy benső szükségnek, hiszen több évtized óta faradoznak e törvény létrehozásán az összes hivatott tenyezok és az új polgári eljárás es annak új perintezményei szoros összeköttetésben állanak azon megváltozott társadalmi viszonyokkal, melyek ugy nálunk, mint a többi kulturálatamokban a mostani kort jellemzik. Az ő- es középkor elavult intézményei lassanként megváltoztak és a kulturának es a jogeszmének hatása alatt atalakultak, a technikai vívmányok es a közgazdasági fejlődés új viszonyokat es szükségleteket teremtettek es új cselokat tüztek ki az állam es a társadalom részére. A modern társadalom a múlt század kezdeten erősen at lett formálva, e változott viszonyokhoz kell alkalmazkodnia a polgári per kodifikációjának is. Halas feladat lenne a perrendtartás egész anyagát vizsgálódásunk körébe vonni, ezuttal azonban csak arra terjeszkedem ki, hogy az igazságügyi bizottság minő változtatásokat tett a törvényjavaslaton. Mielott azonban a jelzett ismereteshez kezdenek, ramutatok meg arra, hogy a jelenlegi perjog alapja, az 1808-iki mar keletkezéseskor is ideiglenesnek volt tervezve. Az 1881-iki novella letesített ugyan némi modosi t, de meghagyta az irásbeliséget. Az 1893. évi 18. cz. a szóbeliség es

bizonyítás szabad mérlegelésének behozatalával lényeges változást idézett ugyan elő, de azért még sok jogos kívánalmat hagyott figyelmen kívül. Jelenleg az ország területén nem egyöntetű az eljárás, mert egyes jogterületeken az osztrak ideiglenes eljárás van még érvényben, ami a lenyegtől tekintve, szépséghiba is az állam tekintélye szempontjából. A javaslat az igazi szóbeliség elven epült fel, szemben az eddigi, meg bizonyos mértékben kötött bizonyítással. Igen fontos újítás a ezenzura, mely lehetővé fogja tenni, hogy a bíróság helyesen oszthatja be az ügyek ellátását, ami eddig nehezségekbe utközött. A bizonyítékok szabad mérlegelésére nevez a javaslat követi a sommás eljárásban lefektetett elveket. Szintén fontos újítás, hogy a járásbíróág illetékességét vagyoni jogi perekben ezer koronáról három ezer koronára terjeszti ki a javaslat. Egészen új az intézkedése a javaslatnak, hogy járásbíróági ügyekben a felebbezést ötven koronát meg nem haladó ítéletek ellen kizárja, ugyszintén kizárja a törvényszéki eljárásban a felülvizsgálatot az ötszáz koronát meg nem haladó ügyekben. De mert a járásbíróág hatáskörének a vagyoni jogi peres ügyeknél a három ezer koronás értékhatárig való kiterjesztés ellen aggályok merültek fel a bizottságban, azt 2500 koronára szállította le a bizottság.

Érdekes nyilatkozatot tetett a kereskedelmi bíróság es eljárás kérdésében; a külön szakbíróág fentartása hangoztatódott, tekintettel a kereskedelmi élet különös igényeire es arra, hogy a kereskedelmi jog kérdéseiben az e szakmával kizárólag éveken sőt évtizedeken at foglalkozó bíró es a kizárólag ily ügyekkel foglalkozó bíróság sokkal gyorsabban es megfelelőbben tud ítékezni. E bíróság mai alakjának megszüntetése esetében is tekintettel kell lenni e szempontokra, s külön es önálló kereskedelmi szaktanácsokat kell letesíteni e. Az igazságügyminiszter megígerte, hogy e kérdéssel a törvény életbeléptetése után foglalkozni fog. Nagy vitát provokált a bírói illetékesség. A javaslat ugyanis a régi perrendtartással szemben a szerződés-kötes helynek illetékességét teljesen kizárja, a teljesítési hely illetékességét pedig igen szűk körre szorítja. Ezzel szemben, mind a teljesítési helynek, mind a kikötesési helynek illetékességét kívánják többen fentartani s ennek megfelelő módosított szöveget ajánlottak. Mások meg a mellett erteittek, hogy a tisztességes kereskedelmet a javaslat újítása jobban megvédelmezi, mint az eddigi gyakorlat. Vegre abban lett megállapodás, hogy azon a teljesítési helyen legyen perelhető a követeles, mely az irásbeli szerződés rendelkezéseiből megállapítható. Hasonló nagy vitát idézett elő a javaslat azon intézkedése, mely a régi perrendtartással szemben a könyvkivonati illetékességet csak kereskedővel szemben akarja fentartani. Egyesek ezzel szemben, a régi perrendtartásnak könyvkivonati illetékességet azzal a megszorítással kívánják fentartani, hogy csak a kereskedők telephelyen kötött ügyletekre korlátoztassék es kereskedelmi követelésnél megadni a könyvkivonati illetékességet be nem jegyzett kereskedőknek is. Volt szószólója annak is, hogy a mai gyakorlat tar-

Értesitem a t. közönséget, hogy helyben, 10 napig működésemet megkezdettem. Készíték a modern

higiénikus fogászat

terén előforduló különlegességeket, u. m. kicsorbult vagy letört fogakat porcellánnal, elől hiányos fogakat arany csappal (stift) pótolok, régi fogakat arany vagy platinával készítek (Amer. rendsz. hidmunka), egész fog-sorokat, arany lemezre porcellán fogakat forrasztva alkalmazok, ami által a régi használatban levő kaucsuk által okozott szájbüz megszűnik, ferdén nőtt fogakat precízen szabályozok, stb.

Hivatkozva, hogy e vármegyében már 16 év óta általános megelégedésre működök, továbbá, hogy a székes-fővárosban 21 év óta fennálló intézetemet csakis kényes izlésű egyének látogatják, elég garancia, hogy a t. közönség szíves bizalommal meglátogasson.

Kiváló tisztelettel:

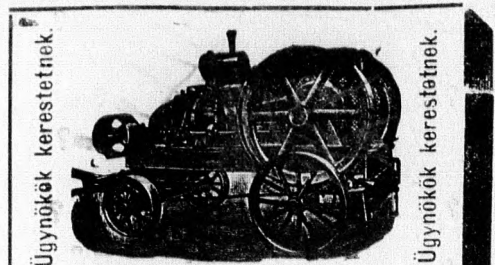
268 2— **Prohászka Sándor**
műfogorvos.

Nemzeti szálloda, ajtó 3. sz.

Intézetem és laboratóriumom Budapest,
VII. ker., Erzsébet-körút 29. II. 15.

Hirdetéseket jutányosan vesz fel
:: kiadóhivatalunk

*****

EREDETI „CHRISTOPH”
benzin szivógáz-motorok, lokomobilok és
NYERSOLAJ-MOTOROK

ma az első helyen állanak.

A „CHRISTOPH”-nőv garancia.
75 éves kísérletek és tapasztalatok eredménye.

Kérjen árjegyzéket

DÉNES B. motorszpecialista
:: czegetől ::
BUDAPEST, V., LIPÓT-KÖRÚT 15.

1920-20

Nagyenyedi Kisegítő Takarékpénztár r-t. Részvénytőke 400.000 kor. Tartalékalap 210.000 kor.	
Előnyös és elad értékpapírokat. Letétbe elfogad értékpapírokat, sorsjegyeket, értékeket követő őrzési díj mellett. Idégen kölcsönöket a legelőnyösebben konvertál. Váltókat az összeg nagysága szerint legelőnyösebb feltete- lek mellett számítol le. Allandó betétet a legkedvezőbb kamattal mellett fogad el.	kölcsönt ad betéltázasra, megfelelő kezességre, értékpapírokra, sorsjegyekre, jóhitelű pénzüzetek részvényeire. Uztetfeleink részere telefon bevezetve 14. szám alatt
Nyitva áll hétköznap d. e. 9—12-ig, d. u. 3—4-ig.	

forduljon minden érteklődő.
ki súlyt fektet elsőrendű fajliszta anyagra

NAGYENYED- re
Alsófehér m.

Gyümölcsfacsemeték
Setányfák, Diszcserjek, Tülevelűek, Kerítésnövények,
Bogyógyümölcsűek stb.

Szőlőoltványok. (t. ssima áru)
európai és amerikai sima és gyökeres vesszők.
(Oktató díszárjegyzék kivanatra ingyen)

FISCHER és Társai
faiskolák és szőlőoltványtelepek

86 1—

Friss töltésű bor- és gyógy-vizekből következő választékot nyújtja

WINKLER JÁNOS kereskedése Nagyenyeden:

Baross, Bodoki „Matild”, Bodoki „Salus”, Borszéki, Előpataki, Málnási borvíz, Málnási „Mária”, Margit, Parádi arzén, Répáti, Salvator, Siculia és Sztojkaí hazai források, továbbá: Carlsbadi, Giesshübli, Gleichenbergi, Levico, Marienbadi, Roncegno és Selters külföldi és végül: Ferencz József, Horgony és Igmándi keserűvizek.

47 — 1

Nyomatott a Nagyenyedi Könyvnyomda és Papírarugyár Részvénytársaság könyvnyomdájában Nagyenyeden.

Fogorvos

263 — 4

PERL JÓZSEF

American Dentist

Nagyenyedre megérkezett.

Elvégez minden fogorvosi műtöket, u. m. foghuzás, helyi érzéstelenítéssel arany és más töméseket, műfogak és teljes fog-sorok szájpaddás nélkül, korona s hidmunkákat

Lakása: **Szeidl-szálloda 3. sz.**

Rendel d. e. 9—12., d. u. 2—5-ig.

**Ha egészség van,
minden van!!**

Az egészség egyik legszükségesebb fentartója a jó víz. Különösen azon a helyeken, hol a jó ivóvíz áldásait nélkülözik, az ásványvíz ne hiányozzék egy asztalról sem. — Ilyen a

Boholti korona forrás,

mely kiváló nagy szén-sav és lithium tartalmu ásványvíz. Kellemes ízénél és tisztaságánál fogva mint élvezeti víz, ugyszintén borral és szörppel vegyítve kitünő.

A Boholti korona forrás víz árai:

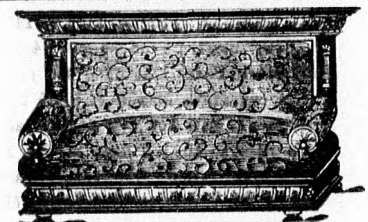
2 literes üvegben . . . 30 fillér.
1-6 " " " " . . . 26 " "
1 " " " " " " . . . 20 "

Kizárólagos elárusító hely Nagyenyed és vidéke részere:

Fenichel Lázár üzlete.

172 10—26

BUTOR-RAKTÁR

KUNSCH ANTAL

épület- és butorasztalos
NAGYENYED, Rózsa-utca,
a vármegyeházzal szemben.

Elvállal mindennemű épületmunkákat. Készít és raktáron tart nagy választékban saját műhelyében készült teljes lakásberendezéseket minden stílusban a legegyszerűbbtől a legfinomabb kivitelben, saját tervei vagy adott tervek szerint. A műhelyében készült munkákért a legmesszebbmenő jótállást vállalja. Nagy választék vas- és réz-butorkban, ugyszintén mindennemű kárpitozott butorkban

194 19—95